

πάρει τὰ μάτια του νὰ δουλέψει, νὰ μαζέψει πα-
ραδες, νῆρθε νὰ σὲ πάρει. Τέχε γιὰ ντροπὴ νῆρθε
χωρὶς λεφτὰ νὰ, μούδωσε καὶ γραφὴ νὰ σοῦ δώσω.

Τῆς Ἀλεμινιδῶς τὰ μάτια λάμπανε σὰ νὰ φώ-
τισε ἐλπίδα ἀσβυστὴ Πῆρε τὴ γραφὴ τοῦ καλοῦ
της καὶ χαρούμενη - «Νᾶναι καλὰ, Παναγιὰ μου»,
εἶπε, «κι ὅταν εἶναι τὸ θέλημά σου ἄς ἔρθει.» -
«Εὐχαριστῶ, καπετὰν Μηνᾶ», εἶπε καὶ βγήκε γε-
λαστὴ μαζί με τίς ἄλλες νησιώτισες ἀπὸ τὴν καγ
γάβα, με θάρρος κ' ἐγκαρτέρησε πῶχουσε μονάχα
στὰ νησιά.

Δώδεκα χρόνια πῆγαιεν ὁ Γιάνος στὸ βούτος,
καὶ τώρα πού εἶτανε νὰ παντρεφεῖ κακοτυχιά.
«Ἐχει ὁ Θεὸς ἀναλογίστηκε αὐτὸ καλὸ νὰ γυ-
ρίσει, Παναγιὰ μου, καὶ νὰ μὴ ξεστρατίσει ὁ νοῦς
του ἀπ' τὸ νησί, ἐκεῖ στὴν ξενιτιά πού γυρίζεις»,
ψιθύριζε ἡ Ἀλεμινιδῶ μέσα της, καὶ τρεβοῦσε στὸ
φτωχικὸ της. Εἶχε ἀκούσει πὼς στὴν ξενιτιά ἔχει
κάτι γαλανές, ξανθές κυράδες, πού ξεμουαλίζουν τοὺς
νησιώτες καὶ ξεχνοῦνε τὸ νησί.

Σμύρνη, Ὀκτώβρης 1908.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

1897-1909

ΣΤΟ ΔΙΑΔΟΧΟ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Τὴ μύτη σου, μωρὴ Φρουγιὰ,
πολὸν τὴν παραφήλωσε!
Ἀπάνω της, μωρὸ παιδιὰ,
ἐμπρὸς οἱ διαδήλωσε!

Γιὰ σας, παλιοὶ μας σύμμαχοι,
τῶν Σέρβων παλλικάρια!
Ἄλλου στ' ἀμπέλια, τὰ σπορτά,
τάγκάθια, τὰ λιθάρια...
πολλὰ ἔχουνε τὰ κρίματα!

Στις τόσες σὰς ἠρωϊκές, με τάξη, ἐποχώρησες,
θὰ γίνουν διὰ θρόματα!

Γιὰ σου, παιδι τοῦ βοσιλιῶ, ὦ δόξα, καλῶς ὄρισες!

Σταῖλ' ἀπὸ τώρα μιὰ τροπὴ στοὺς Φράγγους παντα-

[χοῦσα,

πὼς στόλισες τὸ στέμμα σου με μιὰ γερὴ πατοῦσα!

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

τὴ νύχτα. Πὼς τὸ τραγούδι του εἶχε δολώσει κά-
ποιον ἐκεῖ γύρω δὲν τὸ φηντάστηκε, ἀν κ' ἦταν ἀπ'
αὐτὰ συνηθισμένους· μόλις ὅμως ἀντίκρουσε τὴν
Κούλα στὸ μπαλκόνι, βεβαιώθηκε γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ
τὴν πρώτη της ματιὰ καὶ ἀπὸ τὸ κρούσιμό της καὶ
τὸ μεταβγαλισμὸ της ἤξερε πιά με τί μέρος λόγου
εἶχε νὰ κάμει. Καὶ τέλος τὸ καθισμά της στὸ πα-
ραθυρο τὰ πόρθηξε τὸν ἔπεισε ὀλότελα. «Σὺν τὸν
μούφο τοῦ π'λί», συλλογίστηκε ὅταν σηκώθηκε ἀπ'
τὸ καθισμά του. Ἡ ταχτική του ἦταν καταστρω-
μένη πιά.

Τὴν Κυριακὴ πρῶτ' οὔτε πέρασε ἀπὸ τὸ βελούχι
τὰ πόδια καὶ ἔρθε καὶ καθίσε με δὺς ἄλλους συναδέρ-
φους τοῦ ἀδιαφοροῦ καὶ σοβαροῦ· καὶ ἀν ἔρχινε κα-
μιὰ ματιὰ στὴν Κούλα, φρόντιζε νὰ φάνετ' ἡ μ.κ.
τιὰ πὼς πέφτει ἐκεῖ τυχεῖα, ὅπως ἔπειθε καὶ
στοὺς ἀνθρώπους πού καθόνταν τριγύρω του στὰλλα
τραπέζια, ἢ σ' ἐκείνους πού περνοῦσαν ἀπ' τὸ
δρόμο. Οἱ ματιές αὐτές τὸν βεβαίωσαν πὼς ἡ Κούλα
δὲν ἦταν ἡ πιὸ ὁμορφὴ μετὰ στις ἄλλες, ὡς τόσος,
ἀφοῦ πρῶτὴ αὐτὴ ἔπεσε στὸ δίχτυ, δὲν ἔπρεπε νὰ
τὴν περιφρονήσει. Φτάνει νὰ τοῦ ἔδινε ὁ Θεὸς ζωὴ
γιὰ κάμποσες βδομάδες καὶ θάρχονταν ἡ ἀράδα καὶ
ἄλλης. Ἀφοῦ κάθισε κάτι λιγότερο ἀπὸ ὄρα ἐκεῖ,

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα Ἀρ. 8. — Γιὰ τίς Ἐπορχίτις ἔρ.
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸν ἔρ. 10.

Γιὰ τίς ἐπαρχίτις δεχοῦμαστε καὶ τρίμηνας (2 ἔρ. τὴν τρι-
μήναια) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς δὲ ἐπιτελεῖ μισομῆ-
τὴ συντρομῆ του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάσκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια
Ἐθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιά-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλῆ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ροδρόμου Ὀμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλῆ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Πραχτορ. Ἐφημερίδων
στοῦ κ. Ἀλκικιώτη).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Ἀμῆλοιοι—Φάσσα καὶ γιατί;—Πολιτικὸ
θέατρο—Ὁ Ἀλιέψ...τῆς καθαρῆς—
Ἡ γλῶσσα καὶ οἱ ἐργάτες—Ἡ προδοσία
τοῦ Φραγκοῦδη.

ΥΠΑΡΧΕΙ ἡ δὲν ἔλαρχε; Νά, ἡ ἀπορία πού οἱ Ἀμ-
ῆλοιοι τοῦ Ἀθηναίου τύπου μιὰ βδομάδα ἀλάκισαν τώρα
πονοκεφαλιάζουσι νὰ λύσουν. Ὑπάρχει γιὰ δὲν ἔλαρχε ἡ
«Πανελλήνιος Ἐθνικὴ Ὀργάνωσις», δηλ. κάποιο μυστικὸ καὶ
καταχτόνιο σωματεῖο, ἀλλ' Ἐθνικὴ Ἐταιρεία, πού βγάξει μι-
ναφεῖστα τριμαχικὰ καὶ φοβερίζει πὼς θὰ ρήξει θρόνους καὶ
θὰ τινάζει στὸν ἀέρα Βουλές καὶ θὰν τὰ φέρει δι' ἀνωκέντου
γιὰ νὰ μᾶς ὀργανώσῃ;

Μερικὲς ἐφημερίδες τρομάζανε, ἄλλες γέλασαν, μερικὲς
πάλι δειξάν· παληκαριὰ κάπως Ταρταρίνη, ἀφοῦ ὁ ὄχιτος
εἶτανε κρυμμένος—καὶ στὸ τέλος ὅλες πανουκάτου σφονή-
σανε πὼς οὔτε γιὰ μπαμποῦλα κἄν πρόκειται, μὰ γιὰ χο-
τροφάσσα, πού μερικοὶ ἀοιτεῖοι τὴν κάμανε γιὰ νὰ τρεμάξουν
τάχα τὸν κόσμο καὶ νὰ γελάσουν ἔπειτα στὴν καμπούρα του.

Κ' εἶσι τὸ παραμῦθι τέλειος καὶ καθήσους μετὲ καλὰ
καὶ κείνοι καλύτερα.

ΩΣΤΙΟΣΟ καὶ ἂν ἀληθινὰ γιὰ φάσσα πρόκειται, δὲν μπο-
ρεῖ ἡ φάσσα αὐτὴ νὰ περάσει διωσιδίου ἀσκαλιστή. Κάτι
φυσικὰ θὰ τρέχει, λένε μερικοὶ, γιὰ νὰ γίνει αὐτὴ ἡ φάσσα,
καὶ τὸ κατὰ αὐτὸ, σῶναι λίγο νὰ κοιτάζουμε γύρω μας καὶ
μέσα μας, καὶ ἀμέσως θὰν τὸ βροῦμε.

Ὅσοι βρίσκονται μετὰ στὰ πράματα θὰ ξέρουν καλύ-
τερα ἀπὸ μᾶς πὼς μετὰ τὸ δρόμο πού τώρα τελευταία πῆ-
ρανε διάφορα ζητήματα ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ καὶ μετὰ τὴν
οικονομικὴ κρίση πού ἀρχινήσαμε νὰ τὴν αἰστανόμαστε,
ποῖος λίγο ποῖος πολὺ, ὅλοι μας, κάποιο κακὸ ἀρχίησε νὰ
κρυφοβράζει καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ξεσπάσει ἀργὰ ἢ γλῆ-
γορα.

Ἡ διαδήλωση τῆς περατιμένης Τετάρτης, ὅσο κομματικὴ
χρωματιὰ καὶ ἂν εἶχε, ἱποδείξει πὼς ὁ λαὸς δὲ χρειάζεται καὶ
πολλὰ παρακάλια γιὰ νάφτασει τὸ Λαζαρόνικο ραχάτι του·
οἱ συντεχνίες πού διαμκρυτηθήκανε γιὰ τὴν ἐλευσινὴ μας
κατέσταση, κάτι γενναιότερο μπορούνε νὰ κάνουν ἀβριο
ὅταν τὸ μαχαίρι φτάσει στὸ κόκαλο, πού κοντεύει κιάλας
νὰ φτάσει καὶ τὸ Ἀντιγεωργιανὸ κόμμα, ὅσο καὶ ἂν ἀκόμα
σκεπάζεται ἡ ὑπαρξὴ του ἀπὸ κάποια μυστηριώδη ἀνάδα,
πάντα κάτι κακὸ προμηνάει.

Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν πού δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀστεία, ὅσο
καμώνονται πὼς τὰ παίρνουν μερικοὶ, θὰ γεννησανε,
θεοφρούμε, καὶ τὴ φάσσα τῆς Παναγ. Ἐθνικῆς ὀργάνωσης.
Δηλ. λέμε πὼς τὴ φάσσα θὰ τὴν κάμανε κείνοι πούχουν
πὸ κοντινὸ σφῆρο νῆποδεῖξουν στὸ λαὸ πὼς δὲ αὐτὰ
εἶναι ἀστεία, ἀφοῦ νά, ἀστεία εἶναι ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ φο-
βέρα πὼς τοιμάζεται κάποιο κίνημα ἐπαναστατικὸ ἀπὸ κάποια
φανταστικὴ μυστικὴ ἔταιρεία—ἢ καὶ ἀπὸ κάποιον κολοκυθο-
κέφαλο.

ἌΝ ὅμως δὲν εἶναι τόσο ἀστεία τὰ πράματα, ὅσο θέ-
λουσε νὰ μᾶς τὰ παραστήσουν; Ἄν κάποια φουρτούνα κρύ-
βεται κάτου ἀπὸ τὴ γαλγερμένη λιμνοθάλασσα; Ἄν ἡ
ἀπογοήτεψη γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα ἀπλόθηκε πιά γιὰ καλὰ
στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ; Μὲ φάσσα πολέμου εἶναι ὅλα αὐτὰ;

Φυσικὰ, ὄχι. Χρειάζεται κάποια ἐργασία σοβαρὴ καὶ
γενναία, πού νὰ γεννησῃ τὴν καταπίπτ χαμένη σήμερὰ
ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ στὴ Βουλῆ του, στὴν Κυβέρνησὴ
του, στὸ Βασίλειο του. Τέτις ἐργασίαι δὲ γίνονται σήμερὰ,
οὔτε πάλι βλέπουμε κανένα φωτεινὸ σημάδι στὸ συγγρα-
μένο καὶ κατὰμυρο οὐρανὸ μας πὼς αὐτὴ ἡ ἐργασία θὰ
γίνει ἀβριο. Κ' εἶσι φοβούμεστε πὼς θὰ γίνει κάτι ἀνάποδο
ἀπὸ κείνα πού γίνονται στὰ θέατρα; ἀρχινήσαμε δηλ. με
φάσσα καὶ θὰ τελώσουμε με τραγωδίαι.

ἌΠΟ τὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Τρίτης ξεσηκώνουμε τοῦτο
τὸ χριτωμένο καὶ χραχτηριστικὸ παραγράφι:

«Καθὼς ἐξελέγχονται καὶ ταξινομοῦνται τὰ δελεῖα τῆς
τελευταίας ἀπογραφῆς, σχετικῶς μετὰ τὰ ἐπαγγέλματα, ἐξα-
κολουθοῦν νὰ βρίσκονται καθὲ μέρη πλήθθ μαγαζιῶν.

Χθὲς εὐρίθθησαν τὰ ἀκόλουθα περιεργὰ ἐπαγγέλματα:

- Ἰχθυοθερευτῆς (ἐκείνος φαίνεται πού λέμε κακχο-
δοῖσι: Ψαράς!)
- Ἀλιέψ (ἄλλος φόνος τῆς καθαρῆς οὔσης ἐδῶ!)
- Μυλωθροποιός (πού φτάνει, φαίνεται.. μολυνάδες!)
- Οἰκιακὸς ἀνάγκας. (Ἐπάγγελμα καὶ αὐτὸ!)
- Στιλδοποιός (; λούστρος, φαίνεται, ἰσως).

πῆρε τοὺς συντρόφους του καὶ φύγαν. Ἦξερε πὼς
τὰ μαρτινὰ θάτρεχαν κοντὰ.

Καὶ δὲ γελάστηκε. Ἡ Κούλα δὲ μπορούσε νὰ
συγάσει στὸ μπαλκόνι μετὰ τὴν ἀδιαφορία τοῦ νεύ-
φετου λοχία. Ἡ μιλιὰ τῆς κόπηκε στὰ χεῖλη μαζί
μετὰ τὸ χρώμα στὰ μάγουλα. Οἱ φιλενάδες της θάρ-
ροῦσαν πὼς εἶναι λυπημένη γιὰ τὸ φυλακωμένο
ἀγαπητικὸ καὶ ἀρχισαν νὰ τὴν πειράζουν. Φυσικὸ
ὄχι στὰ κορίτσια μόνο, μὰ καὶ σὲ καθὲ ἀνθρώπο νὰ
παίρη γιὰ μικροδουλιὰ στὸν ἄλλον ἐκεῖνο πού, ἀν
τὸ εἶχε πάθει αὐτὸς, θὰ τὸ θάρρῃσε φοβερὸ. Μὰ ἡ
Κούλα δὲν προσέχει τὰ πειράγματα. Δὲ μπορεῖ νὰ
καταλάβῃ, νὰ ἐξηγήσῃ τὸν τρόπο τοῦ λοχία. Τὸ
παιγνίδι πού εἶχε παίξει κίτῃ πολλές φορὲς σὲ ἄλ-
λους, τώρα δὲν τὸ φαντάζεται πὼς μπορεῖ νὰ τῆς
παίξητ' ἡ ἐκείνης. Κι ὅταν εἶδε τὸ Σκαλτσογιώργου
νὰ σηκώνεται νὰ φεύγῃ ἀδιάφορα, ἡ σίαση της κ' ἡ
ἀπελπισία ἔφτασαν στὴν κορρὴ τους. Καὶ κατάφυγε
γιὰ κρηγοριὰ στὴ θύμηση τοῦ Σακκαρέλου της.
Ἄν ἦταν λεύτερος, ποῖος ξέρε σὲ ποῖο ἀπόμερο θὰ
κάθονταν στὴν ἀγκαλιὰ του, ἰσως θὰ τῆς ἔφρανε
σήμερὰ καὶ ὁ, τῆς εἶχε τάξει. Μὰ ἐκεῖ πού εἶν'
ἐκείνος δὲ μπορεῖ νὰ τὸν βρῇ, τὸ μόνο πού μπορεῖ
εἶναι νὰ πᾶν κοντὰ στὸ Σκαλτσογιώργου.

ἌἘ, δὲν πάμε λίγο κατ' τὴν ποταμιὰ, πρὸ-
τενε ἀδιάφορα στις φιλενάδες της; Ὑστερ' ἀπὸ λίγη
ὄρα, ἀλλ' εἶδε πὼς οἱ ὑπαξιωματικοὶ ἐκκμην ἐκείθε.

Αὐτὸ ἀπὸ τίς φιλενάδες της, πού ἡ καρδιά τους
πᾶει μαζί με τοὺς συντρόφους τοῦ Ἀχιλλέα Σκαλ-
τσογιώργου, σηκώθηκαν ἀμέσως μετὰ τὴν πρόταση
τῆς Κούλας. Οἱ δὺς ἄλλες ὅμως ἔφεραν ἀντίρρηση,
τὸ βρήκαν πὼς εἶναι: νωρὶς ἀκόμα. Οἱ δικοὶ τους
φίλοι εἶχαν κάμει πρωτῆτερα κατὰ τὴν πόλη καὶ
τοὺς κρητεροῦσαν νὰ γυρίσουν.

Οἱ ἄλλες δὺς κ' ἡ Κούλα τρεῖς ἐπίμεναν καὶ ἡ
μειοψηφία ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ.

ἌΣὺν τὸν μούφο τοῦ π'λί», ξανάπε ὁ Σκαλτσο-
γιώργου μέσα του, ὅταν τίς εἶδε.

Ἡ ἀκροποταμιὰ ἦταν ἕνας ἔρημος περίπατος
ἀνάμεσα ἀπ' τὸν ποταμὸ καὶ ἀπ' τὸ κάστρο· ἐρχί-
νοῦσε ἀπ' τὸν τουρκομαχαλά κ' ἔβγαίνει στὰ τσα-
πατσούκια—ὅπως ἔλεγαν στὸν τόπο δὺς τρεῖς
ντουζίνες σπιτοκάλυθα σιρόπια στὰ ριζὰ μιὰς ρί-
χης—καὶ ἀποκεῖ ὄξω στὰ περβόλια καὶ στὰμπάλια
πέρα, ἀνεβαίνοντας κορδελωτὰ σὲ ράχες γκιμηλές,
ἄλλου ἰλιοφύτετες, ἄλλου σπαρμένες ἄγρια σκίνα
καὶ σμουτίες καὶ λιγαριές. Κάτω περνοῦσε τὸ πο-
τάμι ἀσημωπὴ μουντὴ κορδέλα κάπου πλατιά, καὶ